

Asia: LVM/147/03/2018

Lausuntopyyntö liikennepalveluhankkeen kolmannesta vaiheesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikennepalveluilla toteutetaan poliittisia tavoitteita luoda edellytykset uuden teknologian, digitalisaation ja uusien liiketoimintamallien käyttöönotolle liikennesektorilla. MaaS - liiketoimintamallia on edistetty asettamalla liikennepalvelujen tuottajille velvoitteita palvelujen myynnin avaamiseksi alustoille.

Lainsäädännön viestinnässä todettiin ensimmäisen vaiheen kertalippumyyntirajapinnan jälkeen, ettei avaamisvaatimusten osalta voida mennä pidemmälle, mutta vaatimukset kuitenkin laajenivat merkittävästi toisessa vaiheessa. Lakiin kehitettiin puolesta-asioinnin konsepti, niin että asiakkaan pyyntö loisi valtuutuksen ja oikeutuksen kaikkien eri käyttäjätileihin kuuluvien liikennepalvelutuotteiden hankintaan alustatoimijoiden kautta.

Velvoitteiden on ajateltu olevan muun muassa omaisuuden suojan kannalta perusteltavissa, sillä avaamisvelvoitteiden kohteilla on arvioitu olevan samat mahdollisuudet myydä vastaavasti toisten palveluja. Näin ei kuitenkaan esimerkiksi viranomaisten osalta ole. Niiltä edellytettäisiin todennäköisesti erilaisia yhtiöjärjestelyitä, jotta julkisen tuen käytöstä vain lainmukaisesti tarkoituksiin voitaisiin varmistua tuotepakettien myynnin yhteydessä.

Puolesta-asiointi on ottanut mallia PSD direktiivistä, joka on säädetty 2015 ja piti toteutua Suomessa tammikuuhun 2018 mennessä. Pankit saivat lisää aikaa vuoteen 2019. Puolesta-asiointi esiteltiin liikennelainsäädäntöön lokakuussa 2017, hyväksyttiin maaliskuussa 2018 ja tulee olla toteutettuna 1.1.2019. Liikennesektorin puolesta-asioinnin käytännön ratkaisut puuttuvat ja tietosuojakysymyksiä vasta selvitetään virastotyössä.

Lainsäätäjältä on pyydetty tulkinta-apua liikennepalvelulain 1.1.2018 voimaan tulleisiin yhteentoimivuusvaatimuksiin. On saatu tieto, että ” TVV:n tekemien PSA:n soveltamisalaan kuuluvien hankintojen osalta huomionarvoista on, että em. säädöksessä (liikennepalvelulaki III osa 2 luku 3 §) tarkoitettuja lippu- ja maksujärjestelmiä ei ole vielä syntynyt kaupallisesti siinä määrin, että valmiita järjestelmiä voisi aina hankkia kilpailutuksen edellyttämässä aikarajassa ja ilman huomattavia kustannuksia. Siten toimijoilta ei voida edellyttää järjestelmiä, joita ei ole kohtuullisin ehdoin heidän saatavillaan. Tätä lähestymistapaa tukevat myös hallituksen esityksen perustelut. TVV:n tulee kuitenkin seurata järjestelmäkehitystä aktiivisesti ja ottaa lain velvoitteen täyttäviä järjestelmiä käyttöön, kun se on kohtuudella mahdollista.” Lähde:
<https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/yhdyskunnat-ja-ymparisto/yhdyskunnat-ja-maankaytto/liikenne/alue-ja-elinkeinokehitys/liikennepalvelulaki-voimaan>

Epäselvät ja vaativat lakikirjaukset johtavat siihen, että liikennepalveluhankintojen oikeusvarmuus heikkenee ja pienten ja keskikokoisten yritysten mahdollisuudet tarjota palveluja heikkenevät. Liikennepalvelulain uudet suomilisät voivat olla este tehdä liikenneostoja. Löytyy kokemusta siitä, että liikenteen tilaaja ei osaa kirjata vaatimuksia, eikä tarjoaja tarjota. Vaatimuksia on vaikea omaksua tai saada vastuista ja niiden todellisista sisällöistä selvää. Jopa asiantuntijoiden on vaikea hahmottaa sääntelyä.

Liikennepalvelulaki on yhteentoimivuus- ja rajapintavaatimusten osalta säädetty siten, että viranomaisilla ei ole ollut mahdollisuutta noudattaa lain velvoitteita. Oikeusvarmuus heikkenee moninkertaisesti 1.1.2019 kun puolesta-asiointi tulee voimaan, koska velvoitteen kohteena olevien yritysten ja julkisella rahalla toteutettujen palvelujen ei ole mahdollista saada säädöksen piiriin kuuluvia lipputuotteita ja kanta-asiakkuusetuja puolesta-asiointimyyntiin 1.1.2019 mennessä.

Lainvalmistelijat totesivat liikennekaarihankkeen alussa ja eri vaiheissa, että asioihin voidaan palata, jos kaikki ratkaisut eivät toimi kuten haluttiin. Aiempien lakivaiheiden viranomaisten liikennepalvelujen maksu- ja lippujärjestelmiä koskeva yhteentoimivuusvaatimus ja liikennepalvelulain puolesta-asiointi ovat mahdottomia toteuttaa. Paikallisliikenneliitto esittää lausuntonaan liikennepalvelulain kolmannesta vaiheesta niiden sisältöjen ja aikataulujen korjaamista.

Minna Soininen, toiminnanjohtaja, Paikallisliikenneliitto

Soininen Minna
Paikallisliikenneliitto ry